

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

9772 ✓

دانشگاه پیام نور - کتابخانه مرکزی
پخش نشریات

شماره ثبت	۵۷
شماره هاست	۵۳۵
شماره رکورد	۸۵/۴۰

دانشگاه پیام نور

دانشکده علوم انسانی

گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه :

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته تربیت بدنی

عنوان :

((بررسی وضعیت موجود درس تربیت بدنی در مدارس شهر یزد))

استاد راهنما :

دکتر ابوالفضل فراهانی

نگارش :

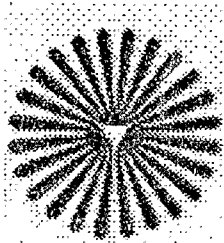
حیدر حسینی

کتابخانه مرکزی
پیام نور

۱۳۸۷ / ۲ / ۱۱

آبان ماه ۱۳۸۵

۹۶۶۳۷

دانشگاه پیام نور

تصویب نامه

پایان نامه تمت عنوان

بررسی وضعیت موجود در درس تربیت بدنی شهر یزد

تاریخ دفاع: ۸۵ / ۸ / ۹
نمره: ۱۹,۵
درجه: عا

اعضای هیات داوران

نام و نام خانوادگی:	هیات داوران	مرتبه علمی	امضاء
۱- جناب آقای دکتر فراهانی	استاد راهنما	دانشیار	
۲- جناب آقای دکتر گودرزی	استاد داور	استاد	
۳- جناب آقای دکتر اسد	نماینده گروه		

۱۳۸۷ / ۲ / ۱۱

تقدیم به :

مادرم ، آئینه افتادگی ، عاطفی و پارسایی که زندگی ام برایش

همه رنج است و وجودش برایم همه مهر

و پدرم که در کلامش الله ، در احوالش و سکناش ((ایمان)) و

در اعمالش ، صبر و راستی باورم شد .

حیدر

(هو العالم)

آنکه یکی حرف مرا یاد داد

بنده خود ساخت مرا اوستاد .

حمد و سپاس بی کران به پیشگاه خداوند متعال که با الطاف خود انسان را از سایر موجودات ممتاز گردانید ، درود بی شمار بر خاتم انبیاء که با راهنمایی و ارشاد ، دریچه های علم و حقیقت جویی را بر انسان گشود تا محیط را تسخیر خود سازد و سلام و صلوات بر ساحت مقدس حضرت ولیعصر (عج) که عشق ، ایمان و نور امید را در ژرفای وجود به ودیعه نهاد تا از طریق معرفت حضرتش ، انسانها بر گستره جهان هستی حکومت نمایند و با کسب علم و دانش بر مجهولات گیتی فائق آیند ... و در این فرایند ادامه دار ، همواره لحظاتی است که بر توانائی واژه ها مهر نقصان می نشیند و قله شرمسار از ناتوانی خویش ، سپاس از معلم را فریاد می زند .

استاد ارجمند راهنما جناب آقای دکتر فراهانی ، با تشکر از شما که نهانخانه جان دانشجویان ، تنها با نگاه جانبخش شما فتح می شود . تشکر از شما که از قبیله مهرید ، تشکر از شما که رو به قبله عشق ، بی نیاز از هرچه هست و نیست دل در گرو حضرت دوست نهاده اید و تشکر از شما که علم و اخلاق را به من آموختید . بر حسب وظیفه و در راستای کلام (من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق) بعنوان شاگردی کوچک مراتب امتنان خویش را از شما اعلام داشته و از درگاه احدیت توفیقات روز افزون شما را خواستارم .

همچنین بر خود واجب می دانم که از تمامی اساتید محترم که در تمامی مراحل تحصیل مدرس و مشوقم بوده اند و خانواده ام که راه تحصیل را بر من هموار کردند قدردانی و تشکر نمایم . همچنین از برادرانم و دوستان خوبم که در مراحل تدوین پایان نامه همراه و همدلم بودند کمال سپاسگزاری را دارم و ضمن سپاس و قدردانی از مسئولین تربیت بدنی ، مدیران و معلمین تربیت بدنی مدارس ابتدایی ، راهنمایی و متوسطه منطقه ۱ و ۲ یزد که در این طرح شرکت داشتند ، آرزوی سلامتی ، سربلندی و موفقیت کلیه عزیزان را از خداوند منان مسألت دارم .

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول (مقدمه و معرفی)
۲.....	مقدمه
۴.....	بیان مسأله
۷.....	ضرورت تحقیق
۱۰.....	اهداف تحقیق
۱۰.....	اهداف عمومی
۱۰.....	اهداف اختصاصی
۱۰.....	محدودیت‌های تحقیق
۱۰.....	محدودیت‌های قابل کنترل
۱۰.....	محدودیت‌های غیرقابل کنترل
۱۱.....	تعریف واژه‌ها و اصطلاحات فنی
۱۱.....	تربیت بدنی
۱۱.....	ورزش
۱۱.....	بودجه (سرانه ورزشی)
۱۲.....	آزمون‌های قوای جسمانی
۱۲.....	مسئول تربیت بدنی

فصل دوم (ادبیات پیشینه تحقیق)

۱۴.....	مقدمه
۱۴.....	زیربنای نظری تحقیق
۱۶.....	نگاهی اجمالی به درس تربیت بدنی از دیدگاه اسلام
۱۸.....	اهمیت تربیت بدنی از دیدگاه دانشمندان اسلامی
۱۹.....	اهمیت تربیت بدنی از دیدگاه قانون اساسی
۲۰.....	اساس و اهداف تربیت بدنی در آموزش و پرورش
۲۱.....	اهداف عمومی درس تربیت بدنی در آموزش و پرورش
۲۲.....	سیر تحول درس تربیت بدنی در آموزش و پرورش

۲۳	اصول تربیت بدنی و ورزش دروزارت آموزش و پرورش.....
۲۴	تربیت بدنی و تعلیم و تربیت.....
۲۵	معلم تربیت بدنی در مقاطع تحصیلی.....
۲۶	تدریس در مقاطع مختلف تحصیلی.....
۲۸	تحقیقات انجام شده.....
۲۸	مقدمه.....
۲۸	تحقیقات انجام شده در داخل کشور.....
۳۷	تحقیقات انجام شده در خارج کشور.....
۴۱	جمع بندی از تحقیقات مرور شده.....

فصل سوم (روش تحقیق)

۴۴	مقدمه.....
۴۴	طرح تحقیق.....
۴۴	جامعه تحقیق.....
۴۴	نمونه تحقیق.....
۴۵	متغیرهای تحقیق.....
۴۵	ابزار جمع آوری اطلاعات.....
۴۷	جمع آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات.....

فصل چهارم (تجزیه و تحلیل آماری)

۴۹	مقدمه.....
۵۰	آمار توصیفی مربوط به سؤالات مشخصات فردی سه گروه.....
۵۲	آمار توصیفی مربوط به سؤالات پرسشنامه مدیران.....
۶۳	آمار توصیفی مربوط به سؤالات پرسشنامه معلمان.....
۷۶	آمار توصیفی مربوط به سؤالات پرسشنامه مسئولین.....
۸۳	آمار توصیفی مربوط به سؤالات مشترک.....

فصل پنجم (بحث و نتیجه گیری)

۹۸	مقدمه.....
۹۸	خلاصه تحقیق.....
۹۹	نتایج تحقیق.....

- ۹۹..... نتایج یافته های توصیفی مربوط به پرسشنامه مدیران.....
- ۱۰۰..... نتایج یافته های توصیفی مربوط به پرسشنامه معلمان.....
- ۱۰۳..... نتایج یافته های توصیفی مربوط به پرسشنامه مسئولین.....
- ۱۰۴..... نتایج مربوط به تفاوت نگرش.....
- ۱۰۵..... مقایسه نظرات سه گروه در مورد سؤالات مشترک.....
- ۱۰۷..... بحث و نتیجه گیری.....
- ۱۱۴..... توصیه برای سایر محققین.....
- ۱۱۵..... پیشنهاد های برخاسته از محقق.....
- ۱۱۶..... منابع و مؤاخذ فارسی و لاتین.....
- پیوستها.....

چکیده انگلیسی

فهرست جداول

جدول	صفحه
جدول (۱) وضعیت پرسشنامه های ارسالی و برگشتی	۵۰
جدول (۲) وضعیت سابقه آموزشی	۵۰
جدول (۳) فراوانی مدارک تحصیلی افراد	۵۱
جدول (۴) فراوانی رشته تحصیلی افراد	۵۱
جدول (۵) اولویت درس تربیت بدنی نسبت به سایر دروس	۵۵
جدول (۶) وضعیت مصارف سرانه ورزشی	۵۶
جدول (۷) میزان ساعات شرکت در کلاسهای ضمن خدمت	۶۵
جدول (۸) پیگیری درس تربیت بدنی نسبت به سایر دروس از سوی والدین	۶۷
جدول (۹) دیدگاه والدین درباره درس تربیت بدنی	۶۷
جدول (۱۰) وضعیت فضاهای ورزشی مدارس تحت بررسی	۶۹
جدول (۱۱) اولویت بندی مشکلات امتحان درس تربیت بدنی	۷۹
جدول (۱۲) وضعیت جلسات تشکیل شده درس تربیت بدنی در طول سال تحصیلی	۸۳
جدول (۱۳) اولویت بندی مشکلات اساسی در اجرای مطلوب درس تربیت بدنی	۸۴
جدول (۱۴) اولویت بندی فضاها و وسائل	۸۵
جدول (۱۵) اولویت بندی مشکلات تدریس در ارتباط با معلمان	۸۶
جدول (۱۶) اولویت بندی همکاری افراد مختلف	۸۷
جدول (۱۷) ضرورت تدوین کتاب برای گروهها	۹۶

فهرست اشکال

شکل	صفحه
شکل (۱) رضایت مدیران از تدریس معلمان.....	۵۲.....
شکل (۲) اهمیت درس تربیت بدنی در برنامه سالانه آموزشی.....	۵۲.....
شکل (۳) توجه در گزینش تخصصی معلمان تربیت بدنی.....	۵۳.....
شکل (۴) تدریس معلمان براساس برنامه های مصوب.....	۵۳.....
شکل (۵) وضعیت اجرای بخشنامه ها و دستورالعملها.....	۵۴.....
شکل (۶) استفاده از نظرات معلمان تربیت بدنی در برنامه ریزیها.....	۵۴.....
شکل (۷) تأثیر درس تربیت بدنی بر سایر دروس.....	۵۵.....
شکل (۸) تعیین سرانه ورزشی.....	۵۶.....
شکل (۹) تخصیص بودجه بیشتر جهت برنامه های آموزشی.....	۵۷.....
شکل (۱۰) تدریس درس تربیت بدنی توسط معلمان سایر دروس.....	۵۷.....
شکل (۱۱) تأمین خواسته های آموزشی معلمان تربیت بدنی.....	۵۸.....
شکل (۱۲) اولویت بندی برنامه های ورزشی.....	۵۸.....
شکل (۱۳) وضعیت همکاری امور تربیتی مدرسه.....	۵۹.....
شکل (۱۴) نظارت مدیر بر نحوه تدریس معلمان تربیت بدنی از دیدگاه مدیران.....	۵۹.....
شکل (۱۵) وضعیت نظارت بر اجرای درس تربیت بدنی نسبت به سایر دروس.....	۶۰.....
شکل (۱۶) پیگیری عدم فعالیت دانش آموزان.....	۶۰.....
شکل (۱۷) نظارت و پیگیری اجرای بخشنامه ها.....	۶۱.....
شکل (۱۸) متأثر بودن نمره درس تربیت بدنی نسبت به سایر دروس.....	۶۱.....
شکل (۱۹) اجرای آزمونهای قوای جسمانی.....	۶۲.....
شکل (۲۰) امتحان درس تربیت بدنی و ایجاد علاقه و انگیزه.....	۶۲.....
شکل (۲۱) رضایت شغلی معلمان.....	۶۳.....
شکل (۲۲) اشتغال به شغلی بغیر از معلمی.....	۶۳.....
شکل (۲۳) تدریس درس دیگر بغیر از تربیت بدنی.....	۶۴.....
شکل (۲۴) وضعیت مطالعه در ارتباط با درس تربیت بدنی.....	۶۵.....
شکل (۲۵) میزان علاقه مندی دانش آموزان به درس تربیت بدنی.....	۶۶.....
شکل (۲۶) میزان علاقه مندی والدین به درس تربیت بدنی.....	۶۶.....
شکل (۲۷) میزان بخشنامه ها در ارتباط با تدریس درس تربیت بدنی.....	۶۸.....
شکل (۲۸) میزان بخشنامه ها در ارتباط با برگزاری مسابقات ورزشی.....	۶۸.....
شکل (۲۹) سطح امکانات ورزشی نسبت به تعداد دانش آموزان.....	۶۹.....

- شکل (۳۰) سطح همکاری مسئولین با معلمین تربیت بدنی..... ۷۰
- شکل (۳۱) سطح همکاری مدیر با معلمین تربیت بدنی..... ۷۰
- شکل (۳۲) سطح همکاری امور تربیتی با معلمین تربیت بدنی..... ۷۱
- شکل (۳۳) ارزشیابی مسئولین منطقه از فعالیت معلمین..... ۷۱
- شکل (۳۴) دفعات بازدید مسئولین منطقه..... ۷۲
- شکل (۳۵) نظارت مدیر بر نحوه تدریس از دیدگاه معلمین..... ۷۲
- شکل (۳۶) میزان اهمیت دادن به امتحان درس تربیت بدنی..... ۷۳
- شکل (۳۷) تعیین نمرات درس تحت بررسی بر طبق ضوابط..... ۷۳
- شکل (۳۸) تأثیر آزمونهای قوای جسمانی در بهبود آمادگیهای حرکتی و جسمانی..... ۷۴
- شکل (۳۹) مطابقت شاخصهای آزمونهای قوای جسمانی با توانائیهای دانش آموزان..... ۷۴
- شکل (۴۰) پیگیری عدم فعالیت دانش آموزان از سوی معلمین..... ۷۵
- شکل (۴۱) آگاهی معلمین از اصول ارزشیابی..... ۷۵
- شکل (۴۲) وضعیت برگزاری گردهمایی برای معلمین..... ۷۶
- شکل (۴۳) وضعیت تشکیل کلاسهای ضمن خدمت..... ۷۶
- شکل (۴۴) رضایت از کلاسهای ضمن خدمت..... ۷۷
- شکل (۴۵) وضعیت محتوای دوره های ضمن خدمت..... ۷۷
- شکل (۴۶) میزان اهمیت دادن ریاست آموزش و پرورش به درس تربیت بدنی..... ۷۸
- شکل (۴۷) سطح همکاری مدیر مدرسه با معلمین..... ۷۸
- شکل (۴۸) نظارت بر گزینش تخصصی معلمین از سوی مسئولین..... ۷۹
- شکل (۴۹) موفقیت معلمین در امر تدریس..... ۸۰
- شکل (۵۰) ارزشیابی کارشناسی یزد از مسئولین مدارس..... ۸۰
- شکل (۵۱) ارزشیابی مسئولین از فعالیت معلمین..... ۸۱
- شکل (۵۲) تعیین ضابطه ارزشیابی..... ۸۱
- شکل (۵۳) تعیین کننده ضابطه ارزشیابی..... ۸۲
- شکل (۵۴) سطح همکاری مسئولین اداره کل با مسئولین مناطق..... ۸۸
- شکل (۵۵) مطرح شدن مسائل ورزشی در جلسه انجمن اولیاء و مربیان..... ۸۹
- شکل (۵۶) وضعیت کمکهای مالی انجمن اولیاء و مربیان..... ۹۰
- شکل (۵۷) تهیه و تنظیم کارنامه ورزشی..... ۹۱
- شکل (۵۸) مقایسه آگاهی معلمین از اصول ارزشیابی..... ۹۲
- شکل (۵۹) امتحان درس تربیت بدنی و ایجاد انگیزه و علاقه..... ۹۳
- شکل (۶۰) تأثیر مسابقات آموزشی بر اجرای درس تحت بررسی..... ۹۴

شکل (۶۱) مطابقت شخصیهای آزمونهای قوای جسمانی با توانائیهای دانش آموزان..... ۹۵

شکل (۶۲) مشکل فقدان کتاب درسی..... ۹۶

بسمه تعالی

دانشگاه پیام نور

دانشکده علوم انسانی

عنوان پایان نامه: بررسی وضعیت موجود درس تربیت بدنی در مدارس شهر یزد

استاد راهنما: آقای دکتر ابوالفضل فراهانی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد رشته تحصیلی: تربیت بدنی و علوم ورزشی

گرایش: عمومی نگارش: حیدر حسینی

کلید واژه ها: تربیت بدنی، ورزش، مسئول تربیت بدنی، بودجه، آزمونهای قوای جسمانی

چکیده: هدف از تحقیق حاضر بررسی وضعیت موجود درس تربیت بدنی در مدارس شهر یزد از دیدگاه مدیران و معلمان و مسئولین تربیت بدنی می باشد. این تحقیق از نوع تحقیقات توصیفی بوده که به شکل میدانی انجام گرفته و از پرسشنامه برای جمع آوری اطلاعات استفاده شده است. جامعه آماری این تحقیق برابر است با: کلیه مسئولین تربیت بدنی شهر یزد (۱۴ نفر)، کلیه مدیران مدارس سه مقطع تحصیلی پسرانه و دخترانه شهر یزد (۵۳۳ نفر) و کلیه معلمان تربیت بدنی مدارس تحت بررسی (۱۵۰ نفر). نمونه آماری بشکل کاملاً تصادفی انتخاب شده و عبارتست از: مسئولین تربیت بدنی برابر جامعه آماری، مدیران مدارس به تعداد ۱۵۰ نفر و معلمان تربیت بدنی به تعداد ۶۰ نفر. در تجزیه و تحلیل داده ها از شیوه های متناسب آماری در دو سطح توصیفی و استنباطی استفاده گردیده است.

نتایج تحقیق نشان داد که کمبود فضا و امکانات ورزشی، تدریس بوسیله معلمان غیر متخصص و کمبود معلمان متخصص از مشکلات اساسی در اجرای مطلوب درس تربیت بدنی قرار دارند. ضمن اینکه فضای ورزشی سرپوشیده و همکاری ریاست آموزش و پرورش در اولویت اول برای اجرای مطلوب درس تحت بررسی قرار دارد. اکثر معلمان و مسئولین تدوین کتاب درسی تربیت بدنی را برای هر دو گروه معلم و دانش آموز پیشنهاد می کنند. اکثر مدیران اهمیت درس تربیت بدنی را مانند سایر دروس و تأثیر این درس بر سایر دروس را مثبت می دانند. اکثر معلمان نیز میزان علاقه مندی والدین به درس تربیت بدنی را در حد متوسط و کم می دانند.

فصل اول

مقدمه و معرفی

مقدمه

بشر از زمانهای گذشته برای رفع نیازهای خود جهت زنده ماندن مجبور بوده فعالیتهای گوناگونی را انجام دهد. حرکت و جنبش از ویژگیهای حیات انسان و عاملی برای رشد و سلامت و نشاط اوست. انسان نیازمند حرکت و ناگزیر از حرکت است. منع انسان از حرکت نه تنها موجب توقف رشد بلکه سبب افسردگی، بروز رفتار ناهنجار و از دست رفتن شور و نشاط زندگی می گردد. نیاز انسان به حرکت و فعالیت در طول حیات تاریخی او همواره با کسب تجارب و کشف روشهای جدید برای رفع آن همراه بوده است. حرکات و فعالیتهای جسمانی به مرور زمان اصلاح و تکامل یافته تا اینکه بشکل حرکات موزون و هماهنگ و متنوع امروزی تغییر پیدا کرده و سبب ایجاد رشته ای بنام تربیت بدنی و علوم ورزشی شده که یکی از رشته های جدید و نوپاست که سهمی را در کنار سایر علوم برای خود دارد. تربیت بدنی و ورزش که وجه سازمان یافته و هدفمند حرکات جسمانی است نیز در طول تاریخ به شیوه های گوناگونی متجلی شده است. همچنین با توسعه جوامع و پیشرفت تمدنها، تربیت بدنی و ورزش بصورت یکی از نیازهای اساسی و امری مهم در تأمین سعادت فردی و اجتماعی افراد شناخته شده و از این رو در نظام تعلیم و تربیت تمام جوامع بشری جایگاه بخصوصی را بخود اختصاص داده است. بطوریکه آنرا جزء جدانشدنی تعلیم و تربیت ذکر می کنند و بدین جهت امروزه برای آن اثرات بی شماری را از جنبه های مختلف همچون بهداشتی و تندرستی، پرورشی و اخلاقی، روانی و اجتماعی و حرکتی و مهارتی برشمرده اند. اهمیت تربیت بدنی و ورزش در مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی بعنوان بخش مهمی از علوم انسانی، می تواند قشر عظیمی از دانش آموزان را تحت پوشش و تأثیر خود قرار دهد.

نظام تربیتی اسلام نیز به دلیل شناختی که از انسان دارد به انسان بعنوان موجود چند بعدی نگاه کرده که ابعاد و اجزاء وجود او با هم کاملاً در ارتباط هستند. در تعالیم اسلام جسم و روح با هم تلفیق شده و فکر و روح سالم را در بدن و جسم سالم می توان پیدا کرد و در ارزشگذاری نه جسم فراموش می شود نه روح، بلکه توأمأ پرورش می یابند. روح پویا وقتی به کمال^۱ می رسد که سوار بر مرکبی سالم و نیرومند^۲ باشد و این امر میسر نمی شود مگر با گسترش علمی و ورزش مطابق با فطرت انسان که آفرینش خداوند متعال است و آنچه بعنوان عامل یا روش تربیت، جسم و روح انسان را متأثر می سازد، هنگامی می تواند رشد و تعالی او را باعث شود که تناسب و تطابق با این زمینه های فطری داشته باشد و جای تردید نیست که تربیت بدنی و ورزش بعنوان یکی از حیاتی ترین نیازهای فطری در جوامع بشری مطرح می باشد.

۱- اشاره به ((الی الله تصیر الامور)) همه کارها و امور بسوی او برمی گردد. سوره شوری آیه ۱۵

۲- اشاره به ((یارب قو علی خدمتک جوارحی)) ای پروردگار من، اعضای مرا در طاعت خویش نیرومند گردان. فرازهایی از دعای کمیل

از آنجا که حرکت، پویایی و جنبش رابطه مستقیم و بسیار نزدیکی با سلامتی و تندرستی اقشار مختلف بویژه دانش آموزان دارد و هدف نهایی آن بهبود و تندرستی و حفظ سلامت آن می باشد و از سویی کم تحرکی، بی اثر بودن سطح فعالیت‌های جسمانی و حرکتی، آسیب‌های جسمی و روحی را بهمراه دارد. بنابراین در برنامه ریزی برای تأمین نیازهای حرکتی نوجوانان و جوانان تدوین یک برنامه صحیح و هدفدار می تواند دانش آموزان را برای یک زندگی پرتحرک و سالم و عادت دادن آنها به تداوم انجام فعالیت‌های جسمانی در طول زندگی تربیت و آماده نماید. تعلیم و تربیت صحیح و کارآمد یکی از ارکان مهم و اساسی رشد و شکوفایی نیروها و استعداد‌های بالقوه تک تک افراد هر کشور، برای رشد و پیشرفت همه جانبه آن جامعه می باشد و در این راستا رسالت عمده بر دوش دستگاه آموزش و پرورش و در عمل بر عهده معلمین، مسئولین و مدیران نهاده شده است تا با استفاده از تمامی امکانات موجود بتوانند زمینه های رشد فکری، جسمی و روانی دانش آموزان را برای فراگیری علوم و فنون مختلف فراهم نمایند. بعبارت دیگر تعلیم و تربیت سعی در ایجاد هماهنگی بین ابعاد فکری، جسمی و روانی دانش آموزان با توجه به شرایط واقعی زندگی در جهت رسیدن به کمال مطلوب دارد و تربیت بدنی بعنوان یکی از عناصر مهم تعلیم و تربیت می تواند در سالم سازی و پرورش قوای جسمی و فکری دانش آموزان نقش مؤثر و کارآمدی در توسعه دانش، قوای جسمانی و ابعاد روحی و روانی آنها داشته باشد. تربیت بدنی مدارس بعنوان یکی از عناصر مهم تعلیم و تربیت مسأله ای است که در کشور ما نسبت به آن توجه کافی نشده است. مسلماً منظور از تربیت بدنی مدارس چیزی فراتر از یکساعت ورزش است اما در حال حاضر تربیت بدنی از جایگاه مطلوب و مناسبی در نزد دانش آموزان، اولیاء و مدیران و حتی معلمان برخوردار نمی باشد. ((تأمین سلامت و تندرستی و بهداشت دانش آموزان بیش از هرکس و یا نهادی به وزارت آموزش و پرورش مربوط می شود، چراکه دانش آموزان امروز آینده سازان جامعه فردا هستند و قطعاً سلامتی و یا عدم برخوردارگی از یک جسم سالم در نهایت در روند توسعه و پیشرفت مملکت اثر مثبت و یا منفی بسزایی خواهد گذاشت)) [۱]. اما علیرغم اینکه ضرورت وجود یک برنامه منسجم و سازمان یافته برای اجرای درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس به اثبات رسیده است، جای بس تأسف است که به این درس آنطور که شایسته است اهمیت داده نشده است و اجرای آن با مشکلاتی روبرو است. از عللی که ممکن است باعث عدم توجه کافی برنامه ریزان به این درس شود عدم آگاهی دقیق و کافی از عوامل اثرگذار بر اجرای درس تربیت بدنی و ورزش و وضعیت فعلی اجرای آن می باشد. چراکه با آگاهی از نقاط ضعف و قوت اجرای این درس، بهتر می توان در رفع مشکلات آن و قراردادن این درس در جایگاه واقعی آن کوشید. تحقیقات مرتبط زیادی در این زمینه انجام شده است اما کلیه تحقیقات انجام شده در داخل کشور بصورت غیرهماهنگ و با درجات متفاوتی از دقت و اعتبار و بدون پیروی از یک طرح و چهارچوب منسجم و هماهنگ بوده است ولی با این حال یافته ها دال بر این

موضوع است که اجزای درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس تحت بررسی با مشکلات زیادی منجمله نبود برنامه ریزی صحیح و یکسان در مدارس، نبود امکانات لازم اعم از فضا، وسائل و تأسیسات ورزشی، کمبود نیروی کارآمد و متخصص و... مواجه بوده است و مروری بر این تحقیقات نشان می دهد که نه تنها اقدامات کافی در جهت برنامه ریزی درس تربیت بدنی و ورزش و تعمیم و توسعه فضاها و امکانات ورزشی مدارس نشده است، بلکه عدم برنامه ریزی مطلوب و عدم استفاده بهینه از امکانات و تجهیزات موجود، دستیابی به اهداف آرمانی تربیت بدنی را مشکل تر کرده است و بدنبال آن مشکلات اقتصادی و نبود فرهنگ و شناخت کافی از تربیت بدنی و ورزش نیز مزید بر علت شده است. با عنایت به اینکه اینجانب شاهد تنگناها و مشکلات موجود اجرای این درس در مدارس استان بوده ام لذا انگیزه ای در من ایجاد شد تا برای پایان نامه کارشناسی ارشد خود این تحقیق را طراحی کنم. بدین لحاظ تحقیق حاضر قصد دارد به توصیف وضعیت اجرای درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس شهر یزد از دیدگاه مدیران و معلمان تربیت بدنی مدارس و مسئولین تربیت بدنی پردازد و امید دارد که از نتایج حاصله بتوان در جهت بهبود وضع موجود و برای رسیدن به آینده ای مطلوب گام برداشت و به یک برنامه ریزی اصولی، دقیق و منطبق با نیازهای مدارس دست یافت. انشاء...

بیان مسأله:

اکثر دانشمندان تعلیم و تربیت، تربیت بدنی را جزء ابعاد اصلی آن می دانند. آقای جان لاک^۱ آموزش و پرورش را سه بخش می داند:

الف: بخش بدنی ب: بخش اخلاقی ج: بخش فکری

و منظور از تعلیم و تربیت را نشأت گرفته از سه موضوع می پندارد:

الف: نیرومندی تن ب: فضیلت ج: دانش

اساس هر سه آنها نیرومندی می باشد و همینکه حاصل گردد باید به تربیت دو موضوع دیگر پرداخت [۲]. ((نهاد آموزش و پرورش در هر جامعه ای مسئول تحقق بخشیدن به اهداف تعلیم و تربیت در جامعه بوده و رسالت هدایت نسل جوان را بر عهده دارد. این نهاد از طریق سازمانهای آموزشی اهداف متفاوت و مختلفی را دنبال می کند و وسعت و کثرت وظایف آن فراتر از سایر مؤسسات و سازمانهاست)) [۳]. اهداف تعلیم و تربیت در مدارس از طریق ارائه دروس مختلف به دانش آموزان تحقق می یابد. تربیت بدنی و ورزش بخشی از برنامه های آموزش و پرورش عمومی است که همچون دروس دیگر سهم قابل توجهی در تربیت و تندرستی نسل جوان دارد که با نقش تأثیرگذار خود بوسیله فعالیت های جسمانی، بازیها، ورزشها و نرمشها و دیگر فعالیت های

مناسب حرکتی کمک می کند تا استعدادهای نهفته دانش آموزان شکوفا شده و به حد اعلای رشد و تکامل خود برسد. عبارتی دیگر درس تربیت بدنی و ورزش با تأکیدی که به پرورش جسمی، ذهنی، حرکتی، اخلاقی و اجتماعی دارد در صورت آموزش صحیح و اصولی نقش شایان توجهی را در فرایند تعلیم و تربیت ایفا خواهد کرد و نتیجه آن یک جامعه سالم، بانشاط و پویا خواهد بود چراکه فرزندان امروز آینده سازان فردا هستند. تربیت بدنی بعنوان اهرمی جهت پرورش افرادی تندرست، شاداب و فعال و بعنوان عامل پیشگیری و درمان بسیاری از بیماریهای جسمی و روانی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. تأثیرپذیری افراد از تربیت بدنی از دبستان شروع و از گذراندن دوره های راهنمایی و متوسطه در دانشگاه به تکامل می رسد. آموزش صحیح تربیت بدنی قطعاً تأثیرات مثبتی را در رشد و اعتلای کودکان و سایر قشر خواهد داشت. با برخورداری از یک برنامه آموزشی و اجرایی منسجم و هماهنگ و بکارگیری روشهای تدریس مناسب و مطلوب، معلمین متخصص و دلسوز و امکانات لازم و استفاده مطلوب از شاخصهای ارزشیابی و کنترل می توان بهترین نتیجه را از اثرگذاری ورزش بدست آورد. ولی در تحقیقات انجام گرفته بنظرمی رسد که این درس از اهداف فوق به میزان زیادی دور بوده و از نظر بسیاری افراد بعنوان سرگرمی و تفریح و پر کردن اوقات فراغت در برنامه مدارس قرار داده شده است. و ارزش آنرا کمتر از درس دیگری دانند. برخی آنرا مانع از پیشرفت تحصیلی فرزندان می دانند. مسأله دیگر بعد قهرمانی و مسابقات آموزشی گاهی می باشد که متأسفانه بیشترین دیدگاههای معلمین متوجه این امر بوده و تمام تلاش آنها آماده نمودن دانش آموزان برای مسابقات و پیروزی در مسابقات می باشد و از اهداف تربیت بدنی غفلت می نمایند. نداشتن برنامه آموزشی مشخص برای معلمین تربیت بدنی، بی توجهی مدیران و مسئولین مدارس به تربیت بدنی، عدم شناخت درست از درس و... باعث عدم پیشرفت درس فوق در مدارس شده است که این امر در مدارس شهرستان ضعف شدید تری دارد. در سالهای اخیر با تلاش مسئولین تربیت بدنی آموزش و پرورش و همگام با ارتقاء نسبی جایگاه عمومی ورزش در جامعه، قدمهایی جهت برنامه ریزی بهتر و بهبود وضعیت ساعت تربیت بدنی در مدارس برداشته شده است ولی کافی نیست. با بررسی اجمالی در مورد پیشینه تحقیق، مشکلاتی که در اجرای درس تربیت بدنی بیان شده بود شامل موارد زیر بود:

الف: در داخل کشور - عدم استفاده صحیح از امکانات موجود ورزشی توسط معلمین تربیت بدنی در مدارس، حضور دو یا چند کلاس باهم در ساعات درس تربیت بدنی، پایین بودن سطح کمی و کیفی معلمان تربیت بدنی و عدم وجود رابطه بین تحصیلات مدیران و اهمیت دادن آنها به درس تربیت بدنی، پایین بودن سطح علمی - تخصصی مسئولین تربیت بدنی و معلمین تربیت بدنی، عدم توجه والدین به درس تربیت بدنی، پایین بودن نظارت و کنترل بر اجرای درس تربیت بدنی، کمبود امکانات - تجهیزات و اماکن ورزشی،

ب: در خارج کشور - کمبود معلمان متخصص، قابل قبول بودن امکانات ایمنی و بهداشتی در مدارس، امکانات و تجهیزات در سطح متوسط، پرداختن به آموزشهای اخلاقی تربیت بدنی و تمایل والدین به همکاری با برنامه های مدرسه شایان توجه می باشد ولی آنطور که باید به درس تربیت بدنی علاقه ای ندارند.

با توجه به موارد فوق و اینکه تحقیق در مدارس شهر یزد انجام می گیرد محقق بدنبال اینست که اجرای مطلوب و صحیح درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس به کمیت و کیفیت چه عواملی بستگی دارد؟ براساس این سؤال زیرسؤالاتی که مطرح می شود به شرح ذیل می باشد:

۱- آیا در مدارس شهر برنامه ها و دستورالعملهای تعیین شده برای اجرای درس تربیت بدنی و ورزش مورد توجه و اهمیت قرار می گیرد؟

۲- آیا مدارس شهر از فضاها و امکانات مناسب بهره می گیرند؟

۳- اثر سطح تحصیلات تخصصی معلمان تربیت بدنی و ورزش بر اجرای مطلوب این درس چیست؟

۴- آیا مدیران، معاونین و مسئولین تربیت بدنی برای اجرای این درس همکاریهای لازم را دارند؟

۵- آیا اولیاء دانش آموزان در اجرای درس فوق همکاری لازم را دارند؟

بدون تردید اجرای مطلوب درس تربیت بدنی و ورزش به رشد و تقویت قوای جسمانی، آماده شدن برای فعالیتهای دفاعی و حفظ سلامتی و تعمیم بهداشت و نیل به موفقیت در وظایف شغلی و حرفه ای کمک می کند و اجرای صحیح و مطلوب درس تربیت بدنی و ورزش به کمیت و کیفیت عوامل مذکور بستگی دارد بنابراین با توجه به توضیحات بالا مشخص می شود که ((درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس می تواند تأثیر بسیار مفیدی را روی دانش آموزان بگذارد چرا که به تربیت و تقویت ابعاد اخلاقی، اعتقادی، جسمانی، عقلانی و ادراکی، مهارتی و اجتماعی دانش آموزان می پردازد و نقش مهمی در تربیت عمومی افراد دارد)) [۴].

بومی بودن و آشنایی با بافت جغرافیایی و اجتماعی شهر و عدم پیشرفت ورزش استان باعث شد تا محقق به بررسی این موضوع در شهر یزد بپردازد. جامعه تحقیق شامل کلیه مدیران و معلمان تربیت بدنی مدارس شهر یزد و مسئولین تربیت بدنی می باشد که با توجه به حجم جامعه آماری، نمونه آماری بدین صورت در نظر گرفته شد که تعداد مسئولین برابر جامعه آماری، تعداد معلمان و مدیران $\frac{1}{3}$ جامعه آماری. بنابراین تعداد مسئولین ۱۴ نفر، معلمان ۶۰ نفر و مدیران ۱۵۰ نفر در نظر گرفته شد.

محقق انتظار دارد نتایج حاصله تصویری از واقعیتهای موجود را منعکس نماید و درصدد است تا وضعیت فضا و اماکن ورزشی، وضعیت امکانات و تجهیزات ورزشی، سطح تحصیلات مسئولین، مدیران و معلمان تحت بررسی، وضعیت بکارگیری و ارزشیابی معلمان تربیت بدنی، وضعیت نظارت و کنترل اجرای درس تربیت بدنی

، میزان توجه و اهمیت دادن مسئولین تربیت بدنی و والدین به این درس را مورد بررسی قرار دهد و امیدوار است که یافته های آن توجه برنامه ریزان ، دست اندرکاران امر تعلیم و تربیت و تربیت بدنی را برانگیخته و در شناسایی مسائل و مشکلات و بازنگری و تدوین برنامه های مناسب با نیازها و علائق دانش آموزان در مدارس بکار رود .

ضرورت تحقیق :

انفجار و گسترش علوم مختلف پس از انقلاب صنعتی بویژه در نیمه دوم قرن بیستم دریچه های جدیدی را بروی افراد بشر در سراسر جهان باز کرد و پرده از بسیاری از ناشناخته ها برداشت . رشته های جدیدی از علم تکامل یافت و رشته های قدیمی ارزیابی گردید و در این فرایند ادامه دار علوم مختلف پی در پی دستخوش تغییرات چشمگیر است . در آستانه ورود به قرن ۲۱ انجام تحقیقات از اهمیت بالا و جایگاه ویژه ای برخوردار است به طوری که برنامه ریزان ، طراحان و مسئولان هر رشته بدون انجام تحقیقات و بررسی کامل یک موضوع نسبت به اجرای آن اقدام نمی کنند . جنبه های مختلف تعلیم و تربیت منجمله تربیت بدنی و ورزش از این امر مستثنی نیستند . بدیهی است تمام کسانی که در امر تعلیم و تربیت فعالیت می کنند براساس نتایج تحقیقات انجام شده در جنبه های مختلف آموزش و پرورش به برنامه ریزی ، سازماندهی ، و هدایت سیستم آموزشی می پردازند . صاحب نظران و اندیشمندان تعلیم و تربیت ، تربیت بدنی را جزء ابعاد اصلی و لاینفک آن می دانند و عقیده دارند که تربیت بدنی و ورزش تأثیر مثبتی بر ابعاد وجودی کودکان ، نوجوانان و جوانان (جسمانی ، روانی ، عاطفی ، اجتماعی و ...) دارد و باعث رشد و شکوفایی آنها می گردد و بهمین علت امروزه در اکثر کشورهای جهان از جمله کشور ما بخشی از برنامه های رسمی مدارس را درس تربیت بدنی و ورزش تشکیل می دهد .

امروزه تربیت بدنی و ورزش نه تنها برای دانش آموزان و دانشجویان بلکه برای کلیه آحاد ملت ضرورت دارد چراکه انسان برای کار و کوشش آفریده شده است و خمودی و سستی خلاف فطرت بشری است و اگر فرهنگ ورزش و سلامتی از طریق اجرای صحیح و مناسب تربیت بدنی در میان قشر جوان جامعه راه یابد سلامت جسمی و روحی مادران و پدران آینده تضمین شده است .

با توجه به گفته آقای سوئیفت^۱ که می گوید : ((هدف از برنامه های تربیت بدنی در مدرسه جستجوی برتری است نه کسب برتری)) برنامه های تربیت بدنی مدارس می بایست در جهت پیشبرد اهداف ورزش همگانی طرح ریزی و اجرا گردد . [۵] .

درس تربیت بدنی و ورزش سلامتی جسم و روح را از اهداف آرمانی خود می داند و اجرای صحیح و مطلوب این درس نه تنها باعث شادی ، نشاط و نیرومندی دانش آموزان خواهد شد